

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

152

Vragen van het lid **Lahlah** (GroenLinks-PvdA) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het aankomend verbod op gezichtsbedekking tijdens demonstraties* (ingezonden 13 mei 2025).

Antwoord van Minister **Rijkaart** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 29 september 2025).

Vraag 1

Klopt het dat de Wet openbare manifestaties (Wom) wordt aangepast zodat er een verbod komt op het dragen van gezichtsbedekkende kleding tijdens demonstraties, zoals u aangaf in WNL Op Zondag op 11 mei 2025?¹

Antwoord 1

Ja, het klopt dat er gewerkt wordt aan een dergelijke aanpassing van de Wet openbare manifestaties (Wom). Op 23 september 2024 heeft de Kamer de motie Eerdmans en Stoffer aanvaard.² Deze motie verzoekt de regering te komen met een wetwijziging om demonstreren met gezichtsbedekkende kleding te verbieden. Zoals in de kamerbrief van 15 april 2025 is aangegeven, is mijn ambtsvoorganger samen met de toenmalige Minister van JenV gestart met het voorbereiden van wetgeving die dit verbod bevat.³ De Minister van JenV en ik zetten ons ervoor in om nog dit jaar een wetsvoorstel aan te bieden voor internetconsultatie. Ik zal uw Kamer hierover actief informeren.

Vraag 2

Wordt een verbod op het dragen van gezichtsbedekkende kleding meegenomen in het WODC-onderzoek over het demonstratierecht? Kunt u toelichten waarom u kiest voor deze timing, terwijl het WODC-onderzoek nog loopt?

¹ WNL, 11 mei 2025, Justitieminister Van Weel: «Verbod op gezichtsbedekking komt er» (wnl.tv/2025/05/11/justitieminister-van-weel-verbod-op-gezichtsbedekking-komt-er).

² Kamerstukken II 2024–2025, 36 600, nr. 34. Zie ook de motie Eerdmans, Kamerstukken II 2024–2025, 29 628, nr. 1229.

³ Kamerstukken II 2024–2025, 34 324, nr. 36.

Antwoord 2

Nee, een verbod op het dragen van gezichtsbedekkende kleding is niet expliciet opgenomen in het WODC-onderzoek. Het WODC-onderzoek was namelijk al aangevraagd toen de motie Eerdmans-Stoffer werd aangenomen en is inmiddels in de afrondende fase.

Vraag 3

Acht u het juridisch haalbaar dat een algemeen verbod op gezichtsbedekking bij demonstraties standhoudt voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, gelet op artikel 10 en 11 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)? Waarom wel of niet?

Antwoord 3

Zoals ambtsvoorgangers van de Minister van JenV en mijzelf hebben geschreven in de brief van 15 april jl., is er nog geen jurisprudentie van het Hof over een wettelijk verbod op gezichtsbedekkende kleding bij demonstraties. Mede ingegeven door het feit dat de burgemeester op grond van het huidige wettelijk kader al de bevoegdheid heeft om een verbod op gezichtsbedekkende kleding bij een demonstratie op te leggen voorafgaand of tijdens een demonstratie, concluderen wij dat een wettelijk verbod in beginsel mogelijk is.

Vraag 4

Hoe verhoudt het verbod zich volgens u tot de uitspraak van de rechtbank in Den Haag, die onlangs oordeelde dat de burgemeester te veel eisen had opgelegd aan een demonstratie van Kick Out Zwarte Piet en dat een verbod op gezichtsbedekkende kleding alleen mag als dit noodzakelijk is om wanordelijkheden te voorkomen?⁴

Antwoord 4

In deze zaak ging het over een verbod op gezichtsbedekkende kleding dat door de burgemeester van Den Haag was opgelegd als beperking bij een demonstratie op grond van bestaande wetgeving. Dat is een andere situatie dan wanneer er een algemeen wettelijk verbod zou worden ingevoerd. De rechter krijgt dan te maken met een ander toetsingskader.

Vraag 5

Deelt u de lezing van de Wom dat burgemeesters met de huidige wet al voldoende mogelijkheden hebben om wanordelijkheden tijdens demonstraties aan te pakken? Zo nee, waarom niet en waar schiet de Wom wat u betreft momenteel tekort?

Antwoord 5

Het klopt dat het huidige wettelijk kader, zoals neergelegd in de Wom, burgemeesters verschillende mogelijkheden biedt om ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden in te grijpen ten aanzien van een demonstratie. Waar het gezichtsbedekkende kleding betreft, vindt het kabinet het echter wenselijk om een algemene verbodsnorm te stellen. Op deze manier kan naar de mening van het kabinet beter worden opgetreden tegen demonstranten die gezichtsbedekkende kleding dragen om doelbewust herkenning bij opsporing of handhaving van de openbare orde te voorkomen. Een dergelijk verbod moet wel effectief en uitvoerbaar zijn, en ruimte laten voor situaties waarin het dragen van gezichtsbedekkende kleding een legitiem doel dient. Over de invulling van deze voorwaarden vinden op ambtelijk niveau momenteel gesprekken plaats. Hierbij worden ook leden van lokale driehoeken betrokken.

Vraag 6, 7, 8 en 9

Deelt u de mening dat ingrijpen bij demonstraties alleen mag wanneer dat strikt noodzakelijk is, bijvoorbeeld wanneer strafbare feiten plaatsvinden? Zo ja, hoe past een algemeen verbod op het dragen van gezichtsbedekkende kleding daar volgens u in?

⁴ ECLI:NL:RBDHA:2025:7126 (uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBDHA:2025:7126).

Hoe schat u een mogelijk «chilling effect» van een verbod op gezichtsbedekkende kleding in op de bereidheid om te demonstreren?

Deelt u de zorgen over de veiligheid van demonstranten die risico lopen wanneer zij herkenbaar demonstreren, bijvoorbeeld bij demonstraties tegen autoritaire regimes? Erkent u dat zij belang hebben bij anonimiteit of gezichtsbedekking? Hoe weegt u dit belang ten opzichte van het voorgestelde verbod?

Deelt u de inschatting dat een verbod op gezichtsbedekking vooral demonstranten treft die bescherming zoeken tegen buitenlandse repressie, en dat dit hun bereidheid om te demonstreren ernstig kan inperken? Acht u een discretionaire bevoegdheid voor burgemeesters tot ontheffing toereikend om dit effect te ondervangen? Kunt u toelichten waarom wel of niet?

Antwoord 6, 7, 8 en 9

Het demonstratierecht vormt een essentieel onderdeel van onze democratische rechtsstaat. Het biedt burgers de mogelijkheid om zich collectief uit te spreken en dat is een groot goed waar het kabinet pal voor staat. Van de overheid mag daarom worden verwacht dat zij het demonstratierecht van burgers faciliteert en dat overheidsoptreden burgers niet ontmoedigt om gebruik te maken van hun grondrecht. Tegelijkertijd heeft de overheid ook als taak om, binnen de grenzen van de Grondwet en het internationale recht, ervoor te zorgen dat demonstraties op een veilige en verantwoorde manier plaatsvinden. Volgens het kabinet kan een wettelijk verbod op gezichtsbedekkende kleding met al deze uitgangspunten in overeenstemming worden gebracht. Het deelt daarbij de zorgen van het lid Lahlah over de veiligheid van demonstranten die een veiligheidsrisico lopen wanneer zij herkenbaar demonstreren.

Vraag 10

Kunt u garanderen dat een verbod op gezichtsbedekkende kleding niet leidt tot meer politie-inzet, doordat zij hier in de toekomst op moeten handhaven, ook bij demonstranten die vreedzaam demonstreren? Deelt u de mening dat dit niet bij de de-escalerende rol van de politie tijdens demonstraties past?

Antwoord 10

Zoals aangegeven in de brief van 15 april jl., worden de bezwaren en zorgen van de politie meegenomen in de uitwerking van een wetsvoorstel en zal er kritisch worden gekeken naar de uitvoerbaarheid van een wettelijk verbod. In het algemeen geldt dat de politie bij demonstraties primair een de-escalerende rol vervult, gericht op het mogelijk maken van demonstraties binnen de geldende wettelijke kaders.

Vraag 11

Kunt u bovenstaande vragen los van elkaar beantwoorden?

Antwoord 11

Gelet op de onderlinge samenhang in de beantwoording van de vragen heb ik ervoor gekozen om sommige vragen gezamenlijk te beantwoorden.